

Знижена ставка ПДВ: економічні наслідки

Олег Нів'євський
Київська школа економіки

Зміст

1. Що таке ПДВ і як він працює
2. Чому зараз актуальне питання зниженої ставки ПДВ
3. Експрес економічний аналіз

1. Що таке ПДВ і як він працює

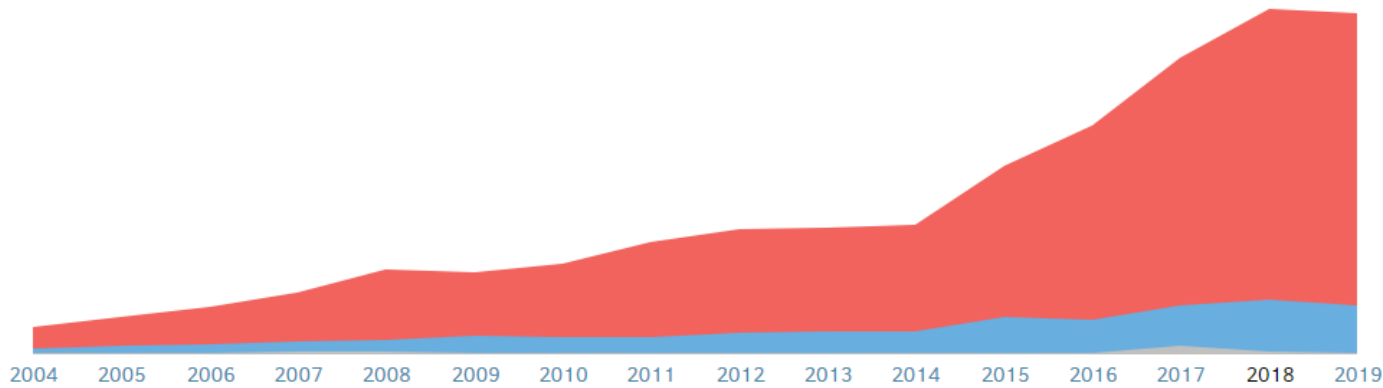
- Що таке ПДВ?
- Яка наразі ставка ПДВ?
- Хто сплачує ПДВ?
- Яка частка в структурі бюджету України?
- ПДВ – зло?
- ПДВ – податок на додану вартість

Доходи

Бюджет

Пенсійний фонд

усього, грн
 на 1 людину, грн
 на 1 працюючого, грн
 у відсотках до ВВП

■ Податкові надходження

■ Неподаткові надходження

■ Інше

Всього

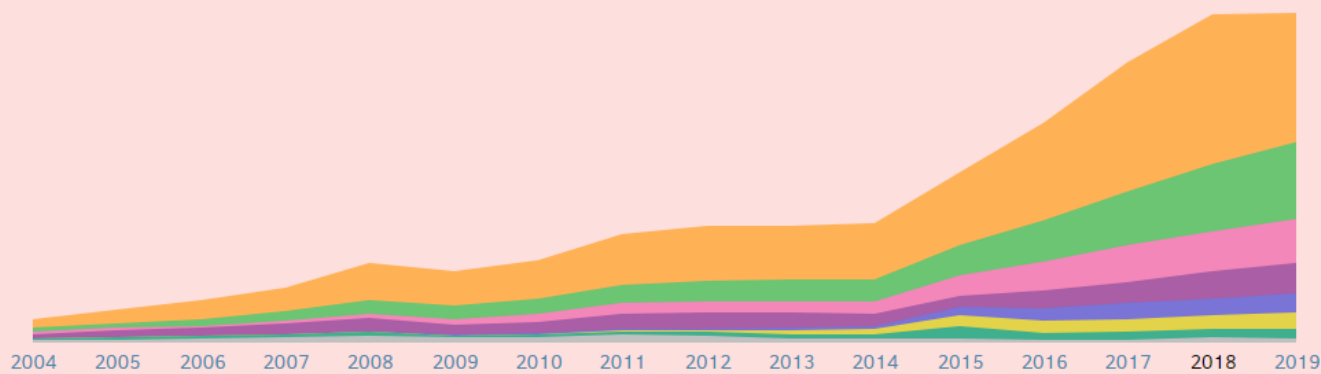
Міжбюджетні трансферти

	Місцеві бюджети	Державний бюджет	Зведений бюджет
Податкові надходження	229 815 млн грн	881 821 млн грн	1 111 636 млн грн
Неподаткові надходження	29 129 млн грн	171 387 млн грн	200 516 млн грн
Інше	3 308 млн грн	7 713 млн грн	11 021 млн грн
Всього	262 251 млн грн	1 060 922 млн грн	1 323 173 млн грн
Міжбюджетні трансферти	304 672 млн грн	7 442 млн грн	

Джерело: Ціна держави
<http://cast.ua/budget/revenue/#1>

ВАГА ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ (ПДВ)

Податкові надходження

Збір ПДВ ⓘ

Податок на доходи фізичних осіб

Акцизний податок

Податок на прибуток підприємств

Місцеві податки і збори

Плата за користування надрами

Ввізне мито

Інше

Всього

Відшкодування ПДВ

Місцеві бюджети

Державний бюджет

Зведений бюджет

506 168 млн грн

91 124 млн грн

124 104 млн грн

82 327 млн грн

58 902 млн грн

40 974 млн грн

28 077 млн грн

9 049 млн грн

881 821 млн грн

-131 659 млн грн

506 168 млн грн

226 771 млн грн

137 726 млн грн

91 109 млн грн

58 902 млн грн

43 852 млн грн

28 077 млн грн

19 031 млн грн

1 111 636 млн грн

-131 659 млн грн

Як працює ПДВ

- Приклад: виробництво та продаж окремого товару
- На кожному етапі підприємство – платник ПДВ розраховує:
  - Податковий кредит (= ресурсний або вхідний ПДВ)
  - Податкове зобов'язання (= вихідний ПДВ)
  - До бюджету перераховується різниця між податковим зобов'язанням та кредитом

Maurice Lauré (1917 - 20 April 2001)

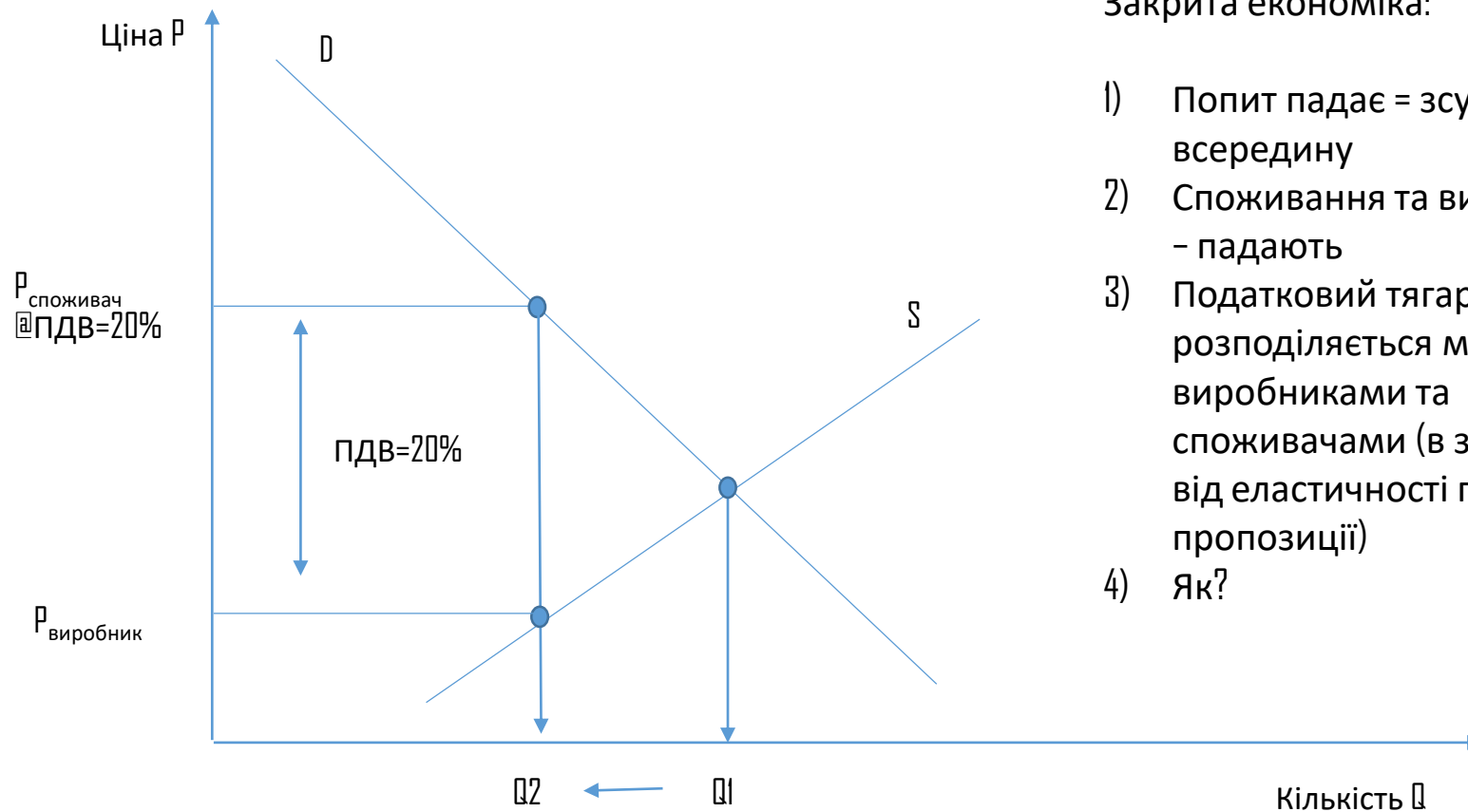
Як працює ПДВ - демонстрація

Етапи	Ставка ПДВ = 20%	Ціна виробника	Ціна реалізації	ПДВ кредит = вхідний ПДВ	ПДВ зобов'язання = вихідний ПДВ	Бюджет
1	Сільгоспвиробник	100	120	0	20	20
2	Переробник	150	180	20	30	10
3	Дистриб'ютор	200	240	30	40	10
4	Роздрібна мережа	250	300	40	50	10
	Сумма ПДВ сплачена до Бюджету					50

ПДВ - податок на споживання (споживача)

Податок на споживача - 1

Закрита економіка:

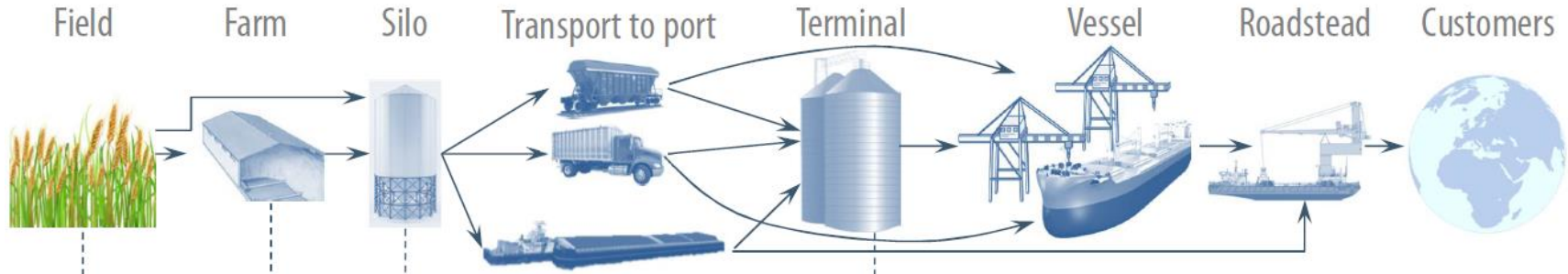
- 1) Попит падає = зсувається всередину
- 2) Споживання та виробництво - падають
- 3) Податковий тягар розподіляється між виробниками та споживачами (в залежності від еластичності попиту та пропозиції)
- 4) Як?

2. Чому актуальне питання зниженої ставки ПДВ

- В МИНУЛІЙ РАДІ: Зареєстровано 4 законопроекти з ініціативою зменшити ставки ПДВ
- Проект закону [7420](#) передбачає застосування змін лише для національного виробника. Зменшення ставки до 7%
- Проекти законів [7420-1](#), [7420-2](#), [8570](#) пропонують зміни вже для операцій постачання та ввезення на митну територію України визначених продуктів, та товарів, необхідних для виробництва.
- Зменшена ставка до 7-10%. В основному це м'ясо, м'ясопродукти, молоко та молокопродукти, овочі, продукти садівництва

3. ЕКСПРЕС ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

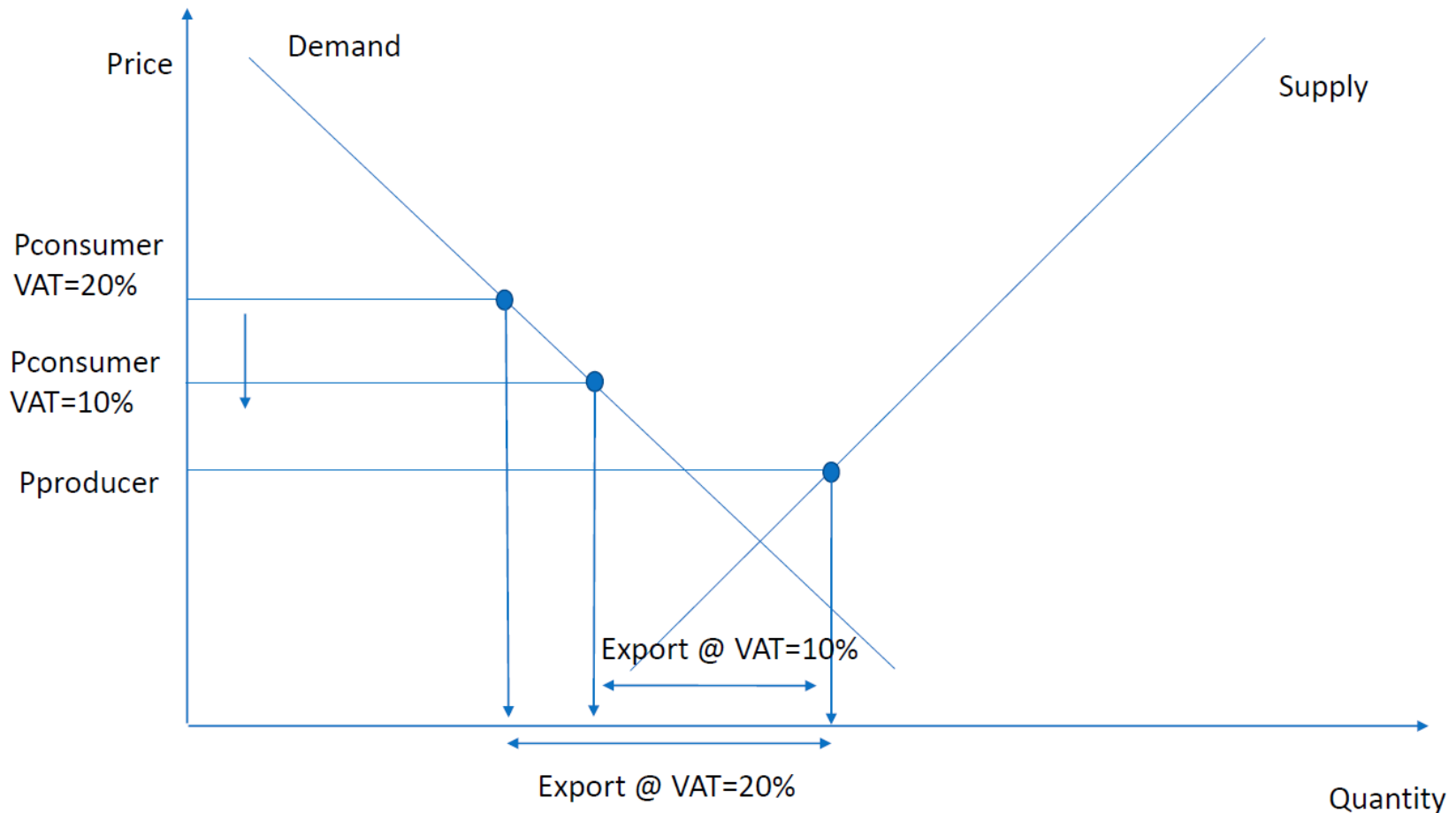
Експорт зерна та ціноутворення

Source: ЦТС. Report on Supply chain analysis of grain trade

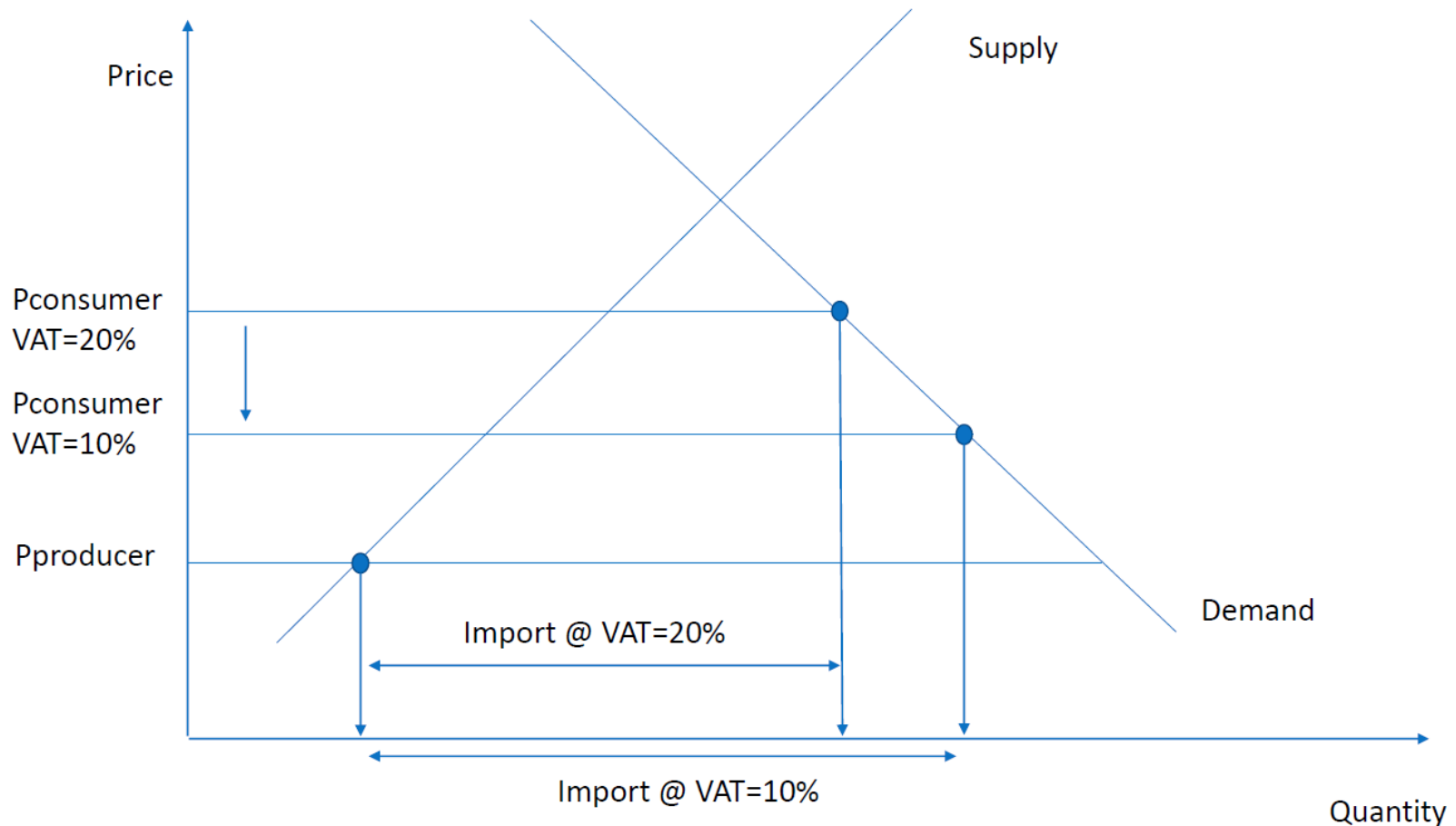
Ціна виробника = Експортна/світова ціна – витрати на доставку

ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ: ГАЛУЗЬ – ЧИСТИЙ ЕКСПОРТЕР

Експорт зменшується. Виробники – нема змін. Споживачі – зростає добробут; Податки – зменшуються.

ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ: ГАЛУЗЬ – ЧИСТИЙ ІМПОРТЕР

Експорт зменшується. Виробники – нема змін. Споживачі – зростає добробут; Податки – зменшуються.

- Висновки з попередніх слайдів
  - Зниження цін та зростання попиту
  - Добробут:
    - Виробники – без змін
    - Бюджет – втрати податкових надходжень
    - Споживачі – у вигаші
  - Знання еластичностей зможе допомогти порахувати ефекти
  - Тиск на курс – збільшення імпорту та зменшення експорту => важливий загальноекономічний ефект
- Змінюються відносні ціни – генерується неефективність
- Консенсус в літературі такий (Copenhagen Economics, 2007)
  - Одна ставка ПДВ - оптимальний варіант
  - Різні ставки ПДВ – спотворення ринкових сигналів та зменшення добробуту
  - Не можна в принципі визначити оптимальну структуру ставок ПДВ
- Фіскальний аспект: як досягти фіскальної нейтральності? Хто за це заплатить?

- Різноманітність ставок = більші проблеми з адмініструванням
- Різноманітність ставок = більше можливості ухилитись від сплати податків
- Аргумент щодо зменшення ціни на харчові продукти
  - Пропонується наразі зменшити ставки ПДВ для продуктів із вищою еластичністю і багатші верстви населення отримують більшу вигоду
    - Наприклад м'ясо. Багатші більше його споживають, ніж бідні
  - Є кращі альтернативи

KSE

Kyiv
School of
Economics

ДЯКУЮ!

onivievskyi@kse.org.ua

<https://www.facebook.com/oleg.nivievskyi>

блог: http://agroportal.ua/views/blogs/author_1772

<https://voxukraine.org/uk/item/oleg-nivyevskij/>